

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/48/2006

OPINIE O PAKCIE STABILIZACYJNYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

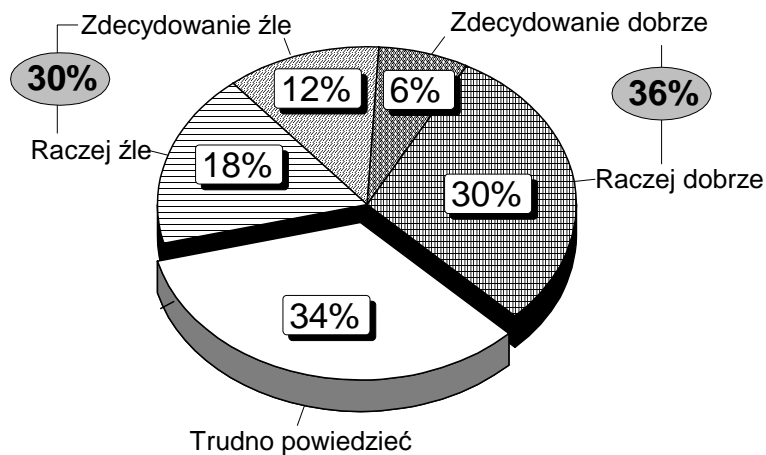
Kolejne tygodnie przynoszą coraz to nowe informacje o kłopotach w funkcjonowaniu tzw. paktu stabilizacyjnego, czyli umowy mającej gwarantować mniejszościowemu rządowi Kazimierza Marcinkiewicza poparcie w parlamencie przy głosowaniu priorytetowych ustaw. Jednak mimo zgrzytów politycznych i wielokrotnych zapowiedzi o możliwości przeprowadzenia wcześniejszych wyborów do Sejmu i Senatu, koalicja parlamentarna z mniejszym lub większym powodzeniem funkcjonuje już drugi miesiąc. Nie jest jeszcze całkowicie pewne, czy ostatnie deklaracje dotyczące rozwiązania parlamentu i rozpisania przedterminowych wyborów oznaczają rzeczywiście jej definitywny koniec. W marcowym sondażu¹ zapytaliśmy Polaków o ich stosunek do paktu stabilizacyjnego, celowość jego zawarcia, a także o to, jak postrzegają oni przyszłość tego układu popierającego rząd. Badanie realizowaliśmy przed konwencją samorządową PiS, na której Jarosław Kaczyński zapowiedział złożenie wniosku o samorozwiązanie Sejmu.

STOSUNEK DO PAKTU STABILIZACYJNEGO

Ogólnie rzecz biorąc, Polacy mają podzielone opinie na temat tego, czy dobrze czy też źle się stało, że PiS zawarł z Samoobroną i LPR pakt stabilizacyjny. Co prawda większa liczebnie grupa ankietowanych (36%) uważa, że dobrze się stało, jednak tylko nieco mniej osób (30%) jest przeciwnego zdania. Jedna trzecia respondentów (34%) nie ma wyrobionego poglądu na tę kwestię.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (190) zrealizowano w dniach 3-6 marca 2006 roku na liczącej 1081 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. NIEDAWNO TRZY UGRUPOWANIA - PIS, SAMOOBRONA ORAZ LPR ZAWARŁY TZW. PAKT STABILIZACYJNY MAJĄCY ZAPEWNIĆ MNIEJSZOŚCIOWEMU RZĄDOWI PIS PRZEZ NAJBLIŻSZY ROK WIĘKSZOŚĆ W PARLAMENCIE. CZY, PANA(I) ZDANIEM, DOBRZE CZY ŹLE SIĘ STAŁO, ŻE TAKI PAKT ZOSTAŁ ZAWARTY?

Pozytywny stosunek do paktu stabilizacyjnego mają przede wszystkim respondenci określający swoje poglądy polityczne jako prawicowe, a także osoby głęboko religijne - uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu. W tych grupach ponad połowa uważa, że dobrze się stało, iż taki pakt został zawarty (odpowiednio: 52% i 54%). Bardziej pozytywnie postrzegają pakt stabilizacyjny badani mieszkający na wsi (40%), respondenci mający wykształcenie co najwyżej średnie, a także ci, którzy uzyskują miesięczne dochody poniżej 1200 zł na osobę w rodzinie. Częściej niż pozostali popierają go badani w wieku 55 - 64 lata. Wśród grup społeczno-zawodowych pozytywnym stosunkiem do tego paktu wyróżniają się przede wszystkim osoby pracujące na własny rachunek (55%), a także emeryci (41%), rolnicy (39%), robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani (po 39%) oraz bezrobotni (38%).

Najbardziej krytyczny stosunek do paktu stabilizacyjnego mają respondenci z wyższym wykształceniem - ponad połowa jest zdania, że umowa między PiS, Samoobroną i LPR to złe rozwiązanie dla Polski (55%). Bardziej krytycznie niż pozostali odnoszą się do tego paktu również mieszkańcy największych aglomeracji (46%), respondenci osiągający miesięczne dochody powyżej 1200 zł na osobę w rodzinie (45%), a także ci, którzy sporadycznie uczestniczą w praktykach religijnych lub w ogóle nie biorą w nich udziału (odpowiednio: 37% i 36%). Jeśli chodzi o wiek, to najbardziej krytyczni są respondenci

mający od 45 do 54 lat (37%). Wśród grup społeczno-zawodowych wyjątkowy krytycyzm wykazuje inteligencja i kadre kierownicza (59%), a także pracownicy umysłowi niższego szczebla (43%).

W potencjalnych elektoratach partii politycznych najbardziej pozytywnie do paktu stabilizacyjnego odnoszą się, co oczywiste, zwolennicy PiS (69%). Za dobre rozwiązanie uważa go także co najmniej połowa zadeklarowanych wyborców LPR (55%) i Samoobrony (50%). Negatywny stosunek do niego mają natomiast sympatycy PO (58%) oraz SLD (47%).

Tabela 1

Potencjalne elektoraty	Niedawno trzy ugrupowania - PiS, Samoobrona oraz LPR zawarły tzw. pakt stabilizacyjny mający zapewnić mniejszościowemu rządowi PiS przez najbliższy rok większość w parlamencie. Czy, Pana(i) zdaniem, dobrze czy źle się stało, że taki pakt został zawarty?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	69	15	17
LPR	55	13	33
Samoobrona	50	9	41
SLD	35	47	19
PO	26	58	16
Niezdecydowani	25	19	56
Nieuczestniczący w wyborach	29	27	43

Osoby, które miały jednoznaczny - negatywny lub pozytywny stosunek do paktu stabilizacyjnego, zapytaliśmy, zadając im pytanie otwarte, o uzasadnienie swoich opinii.

Respondenci, którzy pozytywnie ocenili zawarcie paktu, najczęściej argumentowali, że dzięki niemu rząd wreszcie będzie mógł sprawować władzę i realizować swoje projekty (25%). Niewiele mniejsza liczebnie grupa osób popierających pakt uzasadniała swoją opinię tym, że jego podpisanie pozwoliło uniknąć przedterminowych wyborów do parlamentu (20%), a więc - jak można wnioskować - sądzi, że przedterminowe wybory to gorsze rozwiązanie niż zawarcie tego paktu. Znaczny odsetek zwolenników paktu jako takiego w ogóle jest zdania, że należy dążyć do porozumienia i zgody, a nie podgrzewać stare konflikty czy też tworzyć nowe - dla nich zawarcie paktu stabilizacyjnego było pozytywne samo w sobie, ponieważ świadczy o zdolności i woli rządzącej partii do porozumienia i współpracy z innymi siłami politycznymi (15%). Nieznacznie mniejsza liczebnie grupa uzasadniała swój pozytywny stosunek podobnie, choć na co innego zwracała uwagę - na uspokojenie i stabilizację sytuacji na scenie politycznej (13%). Zwolennicy paktu mieli też

nadzieję, że porozumienie to wpłynie na poprawę sytuacji w kraju (9%), a także umożliwi realizację przedwyborczych obietnic PiS (5%) czy - ogólnie - będzie dobre dla społeczeństwa (5%). Przypisywano także pozytywne intencje stronom, które zawarły to porozumienie - wskazywano, że chcą coś zmienić, poprawić w funkcjonowaniu państwa (7%). Mówiono również o bezalternatywności tego kroku, o tym, że brak porozumienia z PO narzucił takie rozwiązanie (6%).

		CBOS
Uzasadnienia jednoznacznego - pozytywnego lub negatywnego stosunku do paktu stabilizacyjnego		N=715
Odpowiedzi osób pozytywnie oceniających powstanie tego paktu		
Bo rząd ma wreszcie większość w parlamencie, może rządzić, uchylać ustawy		25%
Ponieważ uniknięto wcześniejszych wyborów		20%
Podkreślenie znaczenia porozumienia jako takiego - musi być zgoda, współpraca		15%
Spokój, bo ustabilizowała się sytuacja		13%
Nadzieje, że porozumienie poprawi sytuację w kraju		9%
Bo chcą coś zmienić, poprawić		7%
Nie było alternatywy. To jedyne wyjście, bo nie dogadali się z PO		6%
Nadzieje na realizację planów lub obietnic programowych PiS - może wspólnie zrealizują plany PiS		5%
Wszelkie ogólniki - to dla dobra społeczeństwa		5%
Zaufanie lub sympatia do PiS,		2%
Zaufanie lub sympatia do wszystkich sygnatariuszy paktu stabilizacyjnego		1%
Zaufanie lub sympatia do LPR lub Samoobrony		1%
To „zło konieczne”, PO stawiało zbyt duże wymagania		1%
Inne odpowiedzi pozytywne		5%
Odpowiedzi osób negatywnie oceniających powstanie tego paktu		
Bo to tylko gra polityczna, nie mają zamiaru współpracować, to będzie ciągle targowanie się o wszystko. Podpisali dla swoich korzyści, żeby uniknąć wyborów i wyeliminowania z Sejmu (akcent na wyrachowanie polityczne)		16%
Zbyt duże różnice między tymi partiami - trudno im się będzie porozumieć, nie pasują do siebie		15%
Tylko się będą kłócić, to nie są ludzie do koalicji, większy bałagan, krzykacze i populści (akcent na cechy psychologiczne i mentalne)		14%
Bo to złe rozwiązanie, nic nie da, nic z tego nie będzie - odpowiedzi ogólne		14%
Niewiara w przyszłość paktu, to się nie utrzyma		11%
Ogólny brak zaufania lub antypatia do PiS		9%
Brak zaufania lub antypatia do LPR lub Samoobrony - te partie nie poprowadzą Polski w dobrą stronę.		9%
Lepsze byłyby nowe wybory		8%
Bo uniemożliwia pakt z PO; lepsza byłaby koalicja PiS z PO		8%
Brak zaufania lub antypatia do wszystkich sygnatariuszy paktu stabilizacyjnego		5%
Podważone zaufanie do PiS, bo pakuje z partiami nieodpowiedzialnymi, które sam niedawno krytykował		1%
Inne odpowiedzi negatywne		8%
Trudno powiedzieć		4%

Z kolei osoby krytycznie ustosunkowujące się do paktu stabilizacyjnego uzasadniały swoją opinię przede wszystkim brakiem zaufania do którejś ze stron lub do wszystkich tworzących go partii. W sumie blisko jedna czwarta ankietowanych mających wyrobione zdanie uzasadniła swój krytycyzm wobec paktu stabilizacyjnego ogólnym brakiem zaufania do PiS (w sumie 10%), LPR i Samoobrony (9%) lub wszystkich tworzących go partii (kolejne 5%). Mówiono także o braku zaufania do intencji stron zawierających ten pakt - jego krytycy uważają, że partie, które go zawarły, wcale nie mają zamiaru współpracować, a chodzi jedynie o uniknięcie przedterminowych wyborów i wyeliminowania z gry (16%). Wspominano także o zbyt dużych różnicach programowych między sygnatariuszami paktu, co - zdaniem badanych - stwarza zbyt poważne bariery w możliwości współpracy (15%). Wskazywano także na cechy psychologiczne i mentalne, uniemożliwiające - zdaniem krytyków paktu - porozumienie i dobrą współpracę między tymi ugrupowaniami (14%). Wyrażano również ogólny sceptycyzm co do przyszłości tego porozumienia (11%), a także ogólnie krytyczne zdanie na jego temat (14%). Takie same liczebnie grupy sądzą, że lepsze byłoby rozpisanie nowych wyborów, co trwają uparcie - wbrew politykom - przy koncepcji utworzenia rządu koalicyjnego PO i PiS, a pakt to uniemożliwia (po 8%).

Argument uniknięcia przedterminowych wyborów pojawiał się najczęściej w wypowiedziach zwolenników paktu chcących głosować na PiS (19%). W sumie 28% sympatyków tej partii przywoływało argument uspokojenia sytuacji politycznej i uniknięcia wcześniejszych wyborów. W elektoracie Samoobrony powoływało się na te argumenty 32% wyborców (przy czym 21% mówiło o stabilizacji sytuacji, a 11% o uniknięciu wyborów), a w elektoracie LPR tylko 12%. Zwolennicy wszystkich trzech partii równie często twierdzili, że pakt umożliwi rządowi przeprowadzanie swoich zamierzeń w parlamencie. Dla sympatyków LPR ważniejsze niż dla pozostałych sygnatariuszy są modernizacyjne intencje twórców paktu („bo chcą coś zmienić, ulepszyć”), a także porozumienie jako takie. Z kolei dla zwolenników Samoobrony relatywnie ważniejsze są nadzieje na poprawę sytuacji w kraju. Wśród sceptycznie usposobionych wobec paktu wyborców LPR poważnym argumentem przemawiającym przeciw niemu jest to, że strony paktu nie pasują do siebie, jeśli chodzi o programy działania.

Tabela 2

Pozytywne i negatywne oceny paktu stabilizacyjnego	Potencjalne elektoraty				
	LPR	PO	PiS	Samo- obrona	SLD
	w procentach				
Zaufanie lub sympatia do <u>wszystkich</u> sygnatariuszy paktu stabilizacyjnego	0	1	2	0	2
Zaufanie lub sympatia do <u>LPR lub Samoobrony</u>	0	0	1	0	0
Zaufanie lub sympatia do <u>PiS</u> ,	0	1	1	0	3
Spokój, bo ustabilizowała się sytuacja	1	5	9	21	0
Ponieważ uniknięto wcześniejszych wyborów	11	9	19	11	12
Bo rząd ma wreszcie większość w parlamencie, może rządzić, uchylać ustawy	23	6	24	21	7
Podkreślenie znaczenia porozumienia jako takiego - musi być zgoda, współpraca	18	4	10	11	8
Bo chcą coś zmienić, poprawić	13	1	5	7	0
Nadzieje, że porozumienie poprawi sytuację w kraju	6	3	7	15	7
Nadzieje na realizację planów lub obietnic programowych PiS	0	1	5	0	0
Wszelkie ogólniki - to dla dobra społeczeństwa	0	0	3	0	5
Nie było alternatywy. To jedyne wyjście, bo nie dogadali się z PO	5	3	9	5	0
Inne odpowiedzi pozytywne	0	2	3	3	6
Brak zaufania lub antypatia do <u>wszystkich</u> sygnatariuszy paktu stabilizacyjnego	0	5	0	5	2
Brak zaufania lub antypatia do <u>LPR lub Samoobrony</u>	0	4	5	0	3
Ogólny brak zaufania lub antypatia do <u>PiS</u>	0	9	0	0	3
Krytyka programów LPR lub Samoobrony - te partie nie poprowadzą Polski w dobrą stronę.	0	1	1	0	5
Podważone zaufanie do PiS, bo pakuje z partiami skrajnymi, nieodpowiedzialnymi, które sam niedawno krytykował	0	1	0	0	0
Niewiara w przyszłość paktu, to się nie utrzyma	5	10	2	0	6
Zbyt duże różnice między tymi partiami - trudno im się będzie porozumieć, nie pasują do siebie	10	8	4	5	12
Tylko się będą kłócić, to nie są ludzie do koalicji (akcent na cechy psychologiczne i mentalne)	0	5	2	10	6
Bo to tylko gra polityczna, nie mają zamiaru współpracować (akcent na wyrachowanie polityczne)	0	13	4	0	13
Lepsze byłyby nowe wybory	0	5	1	5	7
Lepsza byłaby koalicja PiS z PO	0	5	1	0	8
Ogólniki - bo to złe rozwiązanie, nic nie da, nic z tego nie będzie	5	14	1	5	10
Inne odpowiedzi negatywne	0	4	1	0	8
Trudno powiedzieć	5	2	2	12	3

PAKT STABILIZACYJNY - POLITYCZNE ZYSKI CZY STRATY

Według oceny badanych podpisanie paktu stabilizacyjnego to dla wszystkich jego sygnatariuszy rozwiązanie korzystne z punktu widzenia profitów politycznych. Relatywnie najbardziej jednoznaczne korzyści z tytułu zawarcia tego porozumienia przypadają - w opinii respondentów - PiS-owi. Ponad połowa ankietowanych (55%) jest zdania, że zawarcie paktu jest korzystne dla PiS, przy czym aż 24% określa te korzyści jako zdecydowane. Tylko 19% uważa, że podpisanie tego paktu szkodzi wizerunkowi rządzącego ugrupowania.

Mniej jednoznacznie oceniane są korzyści dwóch pozostałych sygnatariuszy paktu. Zarówno w przypadku LPR, jak i Samoobrony połowa ankietowanych jest zdania, że ugrupowania te zyskają dzięki podpisaniu paktu stabilizacyjnego (odpowiednio: 49% i 50%). W obu przypadkach jedna piąta uważa, że na tym porozumieniu każda ze stron może raczej stracić niż zyskać (po 20%).

Tabela 3

Czy w Pana(i) ocenie podpisanie paktu stabilizacyjnego jest korzystne czy też niekorzystne dla każdej z tych partii. Czy na podpisaniu paktu stabilizacyjnego może więcej stracić czy więcej zyskać:						
	LPR		Samoobrona		PiS	
	w procentach					
Zdecydowanie zyskać	12	49	12	50	24	55
Raczej zyskać	37		38		31	
Raczej stracić	15	20	14	20	15	19
Zdecydowanie stracić	5		6		4	
Trudno powiedzieć	31		30		26	

Polacy zdają sobie sprawę z politycznego znaczenia paktu stabilizacyjnego tworzącego wyraźnie niesymetryczny układ wpływów. Odpowiadając na prośbę o procentowe określenie wpływu poszczególnych sygnatariuszy porozumienia na sprawy kraju badani przyznają PiS-owi przeciętnie 69%. Wpływ Samoobrony na rząd i najważniejsze sprawy w Polsce określany jest tylko na 16%, natomiast możliwości LPR w tym względzie - na 15%.

Tabela 4

Jak Pan(i) ocenia, jaki wpływ na najważniejsze decyzje podejmowane w kraju ma dziś każda z partii, które podpisały pakt stabilizacyjny, a więc PiS, Samoobrona, LPR. Wpływ każdej z partii proszę określić w procentach, tak aby łącznie otrzymać 100%		
PiS	Samoobrona	LPR
69%	16%	15%

Największe możliwości działania przypisują PiS-owi zwolennicy partii opozycyjnych SLD i PO, a także sympatycy samego PiS. Jako zdecydowanie mniejsze oceniane są możliwości Samoobrony i LPR. Natomiast wyborcy obu tych partii - sygnatariuszy paktu stabilizacyjnego postrzegają te różnice jako mniejsze. Wprawdzie w obu przypadkach - zarówno w elektoracie LPR, jak i Samoobrony wpływy PiS są postrzegane jako wyraźnie największe, jednak w ich ocenie łączna siła wpływów LPR i Samoobrony tylko niewiele ustępuje możliwościom PiS-u.

Tabela 5

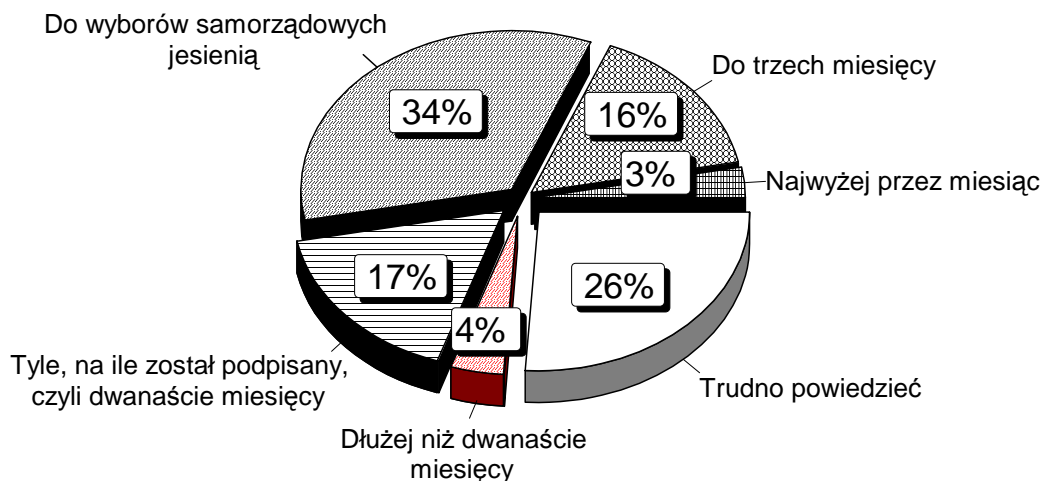
Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) sądzi, jaki wpływ na najważniejsze decyzje podejmowane w kraju ma dziś każda z partii, które podpisały pakt stabilizacyjny, a więc PiS, Samoobrona, LPR. Wpływ każdej z partii proszę określić w procentach, tak aby łącznie otrzymać 100%		
	PiS	Samoobrona	LPR
	w procentach		
SLD	76	13	11
PO	72	14	14
PiS	69	16	15
Samoobrona	56	24	20
LPR	53	22	25
Niezdecydowani	69	16	15
Nieuczestniczący w wyborach	69	16	15

O PRZYSZŁOŚCI PAKTU STABILIZACYJNEGO

Ostatnie wypowiedzi liderów PiS i LPR wskazują, że pakt stabilizacyjny raczej ma za sobą krótką i burzliwą przeszłość niż jakąkolwiek przyszłość. W pierwszej dekadzie marca zapytaliśmy ankietowanych, jak długo ich zdaniem pakt stabilizacyjny zdoła przetrwać.

Największa grupa badanych (34%) przewidywała, że porozumienie w sprawie poparcia dla mniejszościowego rządu Kazimierza Marcinkiewicza zawarte między PiS, LPR i Samoobroną przetrwa do wyborów samorządowych jesienią tego roku. Prawie jedna piąta badanych (17%) sądziła, że ugrupowania tworzące pakt będą go respektować do końca okresu, na jaki został zawarty. Tylko 4% ankietowanych uważało, że pakt będzie wiązał tworzące go ugrupowania dłużej niż dwanaście miesięcy. Niemal jedna piąta Polaków (19%) oceniała, że pakt nie przetrwa trzech miesięcy, w tym 3% - że będzie respektowany jeszcze tylko przez miesiąc.

RYS. 2. JAK PAN(I) SĄDZI, JAK DŁUGO PAKT STABILIZACYJNY, CZYLI KOALICJA PARLAMENTARNA PiS, SAMOOBRONY, LPR, PRZETRWA I BĘDZIE POPIERAĆ RZĄD PiS?

Zerwaniem paktu stabilizacyjnego mogą być najbardziej zaskoczeni wyborcy PiS, ponieważ właśnie oni w największym stopniu byli przekonani o trwałości tego porozumienia politycznego. Niemal połowa z nich (45%) sądziła, że pakt przetrwa co najmniej dwanaście miesięcy. Blisko jedna trzecia (31%) była zdania, że jego sygnatariusze będą go respektować do wyborów samorządowych jesienią tego roku. Tylko 8% wyborców PiS przewidywało, że pakt stabilizacyjny nie przetrwa trzech miesięcy.

Mniej optymistyczni co do przyszłości paktu byli wyborcy Samoobrony i LPR. Zwolennikom obu tych partii trudniej było wyobrazić sobie przyszłość tego paktu - po około dwóch piątych wyborców tych partii (ponad dwa razy więcej niż w przypadku elektoratu PiS) nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Tylko 14% sympatyków Samoobrony i 19% zadeklarowanych wyborców LPR sądziło, że umowa ta będzie obowiązywać co najmniej tyle, na ile została podpisana. Ponad jedna trzecia elektoratu Samoobrony (36%) i niespełna jedna trzecia zwolenników LPR (30%) uważała, że pakt przetrwa do wyborów samorządowych. Nieznacznie więcej wyborców każdej z tych partii niż w przypadku zwolenników PiS oceniało, że umowa ta będzie trwała krócej niż trzy miesiące (12% w elektoracie Samoobrony i 11% w elektoracie LPR).

Tabela 6

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) sądzi, jak długo pakt stabilizacyjny, czyli koalicja parlamentarna PiS, Samoobrony, LPR, przetrwa i będzie popierać rząd PiS?					
	Najwyżej przez miesiąc	Do trzech miesięcy	Do wyborów samorządowych jesienią	Dwanaście miesięcy	Dłużej niż dwanaście miesięcy	Trudno powiedzieć
	w procentach					
PiS	1	7	31	36	9	16
Samoobrona	0	12	36	12	2	38
LPR	0	11	30	7	12	40
PO	3	22	50	17	2	7
SLD	6	26	43	11	0	14
Niezdecydowani	0	11	25	12	3	49
Nieuczestniczący w wyborach	4	16	30	13	4	33

Najbardziej pesymistyczni co do przyszłości paktu byli zwolennicy partii opozycyjnych PO i SLD, ale nawet oni tylko sporadycznie przewidywali, że będzie on trwał jeszcze tylko przez miesiąc. Jedna czwarta wyborców PO (25%) i jedna trzecia zwolenników SLD (32%) sądziła, że pakt stabilizacyjny będzie łączył jego sygnatariuszy co najwyżej przez trzy miesiące. Sympatycy partii opozycyjnych najczęściej przewidywali, że umowa ta będzie skuteczna aż do wyborów samorządowych jesienią tego roku. Niemal co piąty wyborca PO (19%) i co dziewiąty zwolennik SLD (11%) uważał, że pakt stabilizacyjny będzie działał dwanaście miesięcy lub dłużej.

Polacy mają podzielone opinie na temat paktu stabilizacyjnego mającego gwarantować mniejszościowemu rządowi premiera Kazimierza Marcinkiewicza większość w parlamencie przez dwanaście miesięcy. Wprawdzie na początku marca ponad jedna trzecia badanych uznawała pakt między PiS, Samoobroną i LPR za dobre rozwiązanie, jednak niewiele mniejsza liczebnie grupa uważała, że źle się stało, iż taki układ polityczny został zawarty. Stosunek do paktu wyraźnie różnicowały niektóre cechy społeczno-demograficzne badanych -

zdecydowanie popierały go osoby określające swoje poglądy polityczne jako prawicowe i respondenci często biorący udział w praktykach religijnych, natomiast szczególnym krytycyzmem wobec niego wyróżniały się osoby z wyższym wykształceniem.

Niewielu ankietowanych przewidywało tak szybki koniec paktu stabilizacyjnego. Fiasko tego porozumienia i ewentualna konieczność przeprowadzenia nowych wyborów może się okazać szczególnie trudna do akceptacji dla zwolenników PiS. Elektorat ten bowiem w większości postrzegał to porozumienie jako rozwiązanie dobre dla kraju. Zwolennicy PiS byli również najbardziej optymistycznie nastawieni do trwałości paktu stabilizacyjnego. Także częściej niż inni akceptowali go, ponieważ umożliwiał uniknięcie przedterminowych wyborów.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Niedawno trzy ugrupowania - PiS, Samoobrona oraz LPR zawarły tzw. pakt stabilizacyjny mający zapewnić mniejszościowemu rządowi PiS przez najbliższy rok większość w parlamencie. Czy, Pana(i) zdaniem, dobrze czy źle się stało, że taki pakt został zawarty?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	30	34	1081
Płeć				
Mężczyźni	40	35	25	515
Kobiety	33	25	42	566
Wiek				
18-24 lat	39	32	29	155
25-34	29	33	38	195
35-44	36	32	33	174
45-54	38	37	25	200
55-64	40	29	31	139
65 lat i więcej	38	17	45	217
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	21	39	399
Miasto do 20 tys.	32	29	39	147
20-100 tys.	37	35	28	217
101-500 tys.	34	35	31	194
501 tys. i więcej mieszk.	32	46	21	124
Wykształcenie				
Podstawowe	34	18	48	312
Zasadnicze zawodowe	41	25	34	277
Średnie	38	35	26	375
Wyższe	26	55	18	117
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	59	20	64
Prac. umysł. niż. szczebla	33	43	24	98
Pracownicy fiz.- umysł.	33	38	29	100
Robotnicy wykwalifikowani	39	40	21	105
Robotnicy niewykwalifik.	39	14	47	36
Rolnicy	39	23	38	48
Pracujący na własny rach.	55	30	15	37
Bierni zawodowo				
Renciści	33	21	46	103
Emeryci	41	19	41	254
Uczniowie i studenci	35	35	30	65
Bezrobotni	38	24	38	144
Gospodynie domowe i inni	25	36	39	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	27	46	27	167
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	38	39	23	79
sekt. pryw. poza rolnict.	38	36	26	207
prywatnym gosp. rolnym	35	21	44	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	41	22	37	131
301-500	42	25	33	168
501-900	34	35	31	234
901-1200	44	37	19	94
Powyżej 1200 zł	30	45	25	77
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	36	22	41	302
Średnie	36	30	34	473
Dobre	37	38	25	305
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	17	29	58
Raz w tygodniu	40	27	32	525
1-2 razy w miesiącu	37	30	33	183
Kilka razy w roku	26	37	37	185
W ogóle nie uczestniczy	28	36	36	129
Poglądy polityczne				
Lewica	32	38	30	150
Centrum	37	35	28	291
Prawica	52	34	14	335
Trudno powiedzieć	20	17	62	303

Tabela 2. Czy **Liga Polskich Rodzin** może więcej stracić czy więcej zyskać na podpisaniu paktu stabilizacyjnego?

(%)

	Zyskać	Stracić	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	20	31	1080
Płeć				
Mężczyźni	54	25	21	514
Kobiety	45	16	39	566
Wiek				
18-24 lat	55	18	27	155
25-34	50	18	32	195
35-44	53	21	26	174
45-54	46	27	27	200
55-64	56	18	26	139
65 lat i więcej	39	19	41	217
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	17	35	399
Miasto do 20 tys.	34	23	42	147
20-100 tys.	51	20	29	217
101-500 tys.	53	27	21	194
501 tys.i więcej mieszk.	64	16	19	124
Wykształcenie				
Podstawowe	38	18	44	312
Zasadnicze zawodowe	49	20	30	277
Średnie	56	20	24	374
Wyższe	57	27	17	117
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	57	23	20	64
Prac.umysł.niż.szczebła	59	22	19	98
Pracownicy fiz.- umysł.	54	14	32	100
Robotnicy wykwalifikowani	63	19	18	105
Robotnicy niewykwalifik.	42	28	30	36
Rolnicy	46	26	29	48
Pracujący na własny rach.	60	13	27	37
Bierni zawodowo				
Renciści	42	18	40	103
Emeryci	43	21	37	253
Uczniowie i studenci	55	21	24	65
Bezrobotni	40	23	37	144
Gospodynie domowe i inni	48	15	36	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	52	23	25	167
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	65	15	21	79
sekt. pryw. poza rolnict.	60	16	24	207
prywatnym gosp. rolnym	40	27	33	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	49	17	33	131
301-500	47	20	34	168
501-900	53	20	27	234
901-1200	47	30	22	93
Powyżej 1200 zł	60	22	18	77
Ocena własnych war. mater.				
Złe	42	21	37	302
Średnie	48	21	31	472
Dobre	58	19	23	305
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	57	8	35	58
Raz w tygodniu	52	17	30	524
1-2 razy w miesiącu	55	18	28	183
Kilka razy w roku	39	30	31	185
W ogóle nie uczestniczy	41	27	32	129
Poglądy polityczne				
Lewica	47	31	22	150
Centrum	51	27	23	291
Prawica	68	19	13	334
Trudno powiedzieć	28	11	61	303

Tabela 3. Czy **Samoobrona** może więcej stracić czy więcej zyskać na podpisaniu paktu stabilizacyjnego?

(%)

	Zyskać	Stracić	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	20	30	1080
Płeć				
Mężczyźni	56	23	20	514
Kobiety	44	17	39	566
Wiek				
18-24 lat	54	18	28	155
25-34	50	16	34	195
35-44	54	21	26	174
45-54	52	24	24	200
55-64	57	20	24	139
65 lat i więcej	38	21	40	217
Miejsce zamieszkania				
Wieś	50	15	35	399
Miasto do 20 tys.	34	26	41	147
20-100 tys.	51	21	29	217
101-500 tys.	53	28	20	194
501 tys.i więcej mieszk.	65	16	19	124
Wykształcenie				
Podstawowe	39	18	43	312
Zasadnicze zawodowe	51	19	29	277
Średnie	57	19	24	374
Wyższe	53	30	16	117
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	57	24	19	64
Prac.umysł.niż.szczebła	59	22	19	98
Pracownicy fiz.- umysł.	56	14	30	100
Robotnicy wykwalifikowani	66	17	16	105
Robotnicy niewykwalifik.	42	28	30	36
Rolnicy	49	25	27	48
Pracujący na własny rach.	62	11	27	37
Bierni zawodowo				
Renciści	45	17	38	103
Emeryci	41	23	36	253
Uczniowie i studenci	56	18	26	65
Bezrobotni	40	22	38	144
Gospodynie domowe i inni	51	9	40	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	53	24	23	167
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	63	16	21	79
sekt. pryw. poza rolnict.	63	14	24	207
prywatnym gosp. rolnym	45	24	32	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	52	15	33	131
301-500	51	18	31	168
501-900	51	23	26	234
901-1200	47	31	22	93
Powyżej 1200 zł	59	24	17	77
Ocena własnych war. mater.				
Złe	45	20	35	302
Średnie	48	21	31	472
Dobre	58	19	23	305
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	57	8	35	58
Raz w tygodniu	54	17	29	524
1-2 razy w miesiącu	53	17	30	183
Kilka razy w roku	42	29	29	185
W ogóle nie uczestniczy	40	28	32	129
Poglądy polityczne				
Lewica	49	31	19	150
Centrum	52	26	22	291
Prawica	69	18	13	334
Trudno powiedzieć	28	11	61	303

Tabela 4. Czy **Prawo i Sprawiedliwość** może więcej stracić czy więcej zyskać na podpisaniu paktu stabilizacyjnego?

(%)

	Zyskać	Stracić	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	19	26	1080
Płeć				
Mężczyźni	60	23	17	514
Kobiety	51	15	35	566
Wiek				
18-24 lat	55	22	23	155
25-34	52	18	30	195
35-44	60	18	22	174
45-54	53	26	22	200
55-64	61	20	19	139
65 lat i więcej	53	9	38	217
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	11	32	399
Miasto do 20 tys.	47	17	36	147
20-100 tys.	55	20	25	217
101-500 tys.	63	20	16	194
501 tys. i więcej mieszk.	44	40	15	124
Wykształcenie				
Podstawowe	50	10	40	312
Zasadnicze zawodowe	58	16	26	277
Średnie	56	23	20	374
Wyższe	57	33	11	117
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	46	41	13	64
Prac. umysł. niż. szczebla	68	20	12	98
Pracownicy fiz. - umysł.	55	18	26	100
Robotnicy wykwalifikowani	60	30	11	105
Robotnicy niewykwalifik.	47	23	30	36
Rolnicy	55	16	29	48
Pracujący na własny rach.	54	22	24	37
Bierni zawodowo				
Renciści	57	10	33	103
Emeryci	54	13	33	253
Uczniowie i studenci	49	27	24	65
Bezrobotni	55	11	35	144
Gospodynie domowe i inni	40	19	41	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	58	26	17	167
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	60	28	12	79
sekt. pryw. poza rolnict.	56	24	20	207
prywatnym gosp. rolnym	48	16	36	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	57	15	28	131
301-500	57	18	26	168
501-900	53	22	25	234
901-1200	62	19	19	93
Powyżej 1200 zł	48	34	18	77
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	15	30	302
Średnie	54	18	28	472
Dobre	58	23	20	305
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	9	29	58
Raz w tygodniu	57	19	25	524
1-2 razy w miesiącu	54	18	28	183
Kilka razy w roku	51	22	27	185
W ogóle nie uczestniczy	53	18	28	129
Poglądy polityczne				
Lewica	61	24	16	150
Centrum	58	21	21	291
Prawica	67	24	9	334
Trudno powiedzieć	36	8	56	303

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, jak długo pakt stabilizacyjny, czyli koalicja parlamentarna PiS, Samoobrony, LPR, przetrwa i będzie popierać rząd PiS? 1 - Najwyżej przez miesiąc; 2 - Do trzech miesięcy; 3 - Do wyborów samorządowych jesienią; 4 - Tyle, na ile został podpisany, czyli dwanaście miesięcy; 5 - Dłużej niż dwanaście miesięcy

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	16	34	17	4	26	1081
Płeć							
Mężczyźni	4	18	35	20	4	19	515
Kobiety	2	13	32	15	5	32	566
Wiek							
18-24 lat	5	18	36	18	3	19	155
25-34	7	15	37	11	4	27	195
35-44	4	12	41	16	3	24	174
45-54	1	24	34	20	5	17	200
55-64	1	12	35	22	4	25	139
65 lat i więcej	2	12	22	18	7	40	217
Miejsce zamieszkania							
Wieś	2	16	29	15	6	32	399
Miasto do 20 tys.	2	8	37	20	1	32	147
20-100 tys.	3	19	31	18	5	23	217
101-500 tys.	5	14	40	17	2	21	194
501 tys. i więcej mieszk.	6	21	37	23	4	9	124
Wykształcenie							
Podstawowe	2	12	26	14	6	41	312
Zasadnicze zawodowe	6	16	30	19	5	25	277
Średnie	4	16	39	18	4	20	375
Wyższe	0	23	46	20	3	7	117
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	1	17	53	13	4	11	64
Prac. umysł. niż. szczebla	2	22	47	15	2	13	98
Pracownicy fiz.- umysł.	7	14	36	11	5	26	100
Robotnicy wykwalifikowani	6	14	37	23	3	17	105
Robotnicy niewykwalifik.	3	30	25	14	0	28	36
Rolnicy	5	11	42	9	4	29	48
Pracujący na własny rach.	6	8	45	24	0	17	37
Bierni zawodowo							
Renciści	0	19	19	19	9	35	103
Emeryci	2	11	27	21	5	34	254
Uczniowie i studenci	4	23	35	14	3	21	65
Bezrobotni	3	15	30	16	5	31	144
Gospodynie domowe i inni	4	18	29	25	12	12	27
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	2	20	40	15	4	19	167
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	7	13	42	16	7	15	79
sekt. pryw. poza rolnict.	6	17	41	18	0	19	207
prywatnym gosp. rolnym	3	13	38	8	7	30	49
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	4	16	29	16	5	30	131
301-500	2	17	32	22	5	23	168
501-900	4	15	35	17	3	25	234
901-1200	1	13	40	26	1	19	94
Powyżej 1200 zł	4	16	42	17	6	16	77
Ocena własnych war. mater.							
Złe	3	16	25	16	5	35	302
Średnie	2	16	35	19	4	25	473
Dobre	5	15	40	17	5	18	305
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	3	5	34	19	7	33	58
Raz w tygodniu	2	17	34	18	4	24	525
1-2 razy w miesiącu	3	16	36	18	4	22	183
Kilka razy w roku	2	17	30	17	5	29	185
W ogóle nie uczestniczy	9	13	33	11	5	29	129
Poglądy polityczne							
Lewica	4	24	43	17	2	10	150
Centrum	5	19	36	16	2	22	291
Prawica	2	14	41	23	8	12	335
Trudno powiedzieć	3	10	19	13	4	52	303